

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Клінічна та патопсихологія»

АНОТАЦІЯ КУРСУ

У межах цього курсу курсанти продовжують формувати інтегральну компетентність, особистісні та професійні уміння та навички, а саме: ознайомлюються з основними симптомами і синдромами психічних розладів, механізмами порушень психічної діяльності, навчаються використовувати методи патопсихологічної діагностики.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

6 кредитів (180 годин): 108 годин аудиторної роботи, 72 години самостійної роботи.

МЕТА КУРСУ

Мета курсу – ознайомлення курсантів з методологією, теорією і практикою сучасної клінічної і патопсихології, сформувані базові знання пропедевтики психіатрії в психології, прищепити навички патопсихологічної діагностики, ознайомити з підставами і порядком взаємодії психолога і психіатра.

Програмні результати навчання за навчальною дисципліною:

Випускник повинен:

Знати: психологічну структуру розладів психіки при різних нервово-психічних та соматичних захворюваннях; критерії психічного здоров'я; зміст основних патопсихологічних синдромів;

Уміти: збирати анамнез, проводити патопсихологічного дослідження випробуваного; встановлювати взаємозв'язки між виявленими в ході психодіагностики феноменами та інтерпретувати одержані дані.

Володіти: основними методиками діагностики порушень пізнавальної сфери і особистості; складати патопсихологічний висновок за даними патопсихологічного дослідження; проводити психодіагностичну бесіду.

Мати уявлення: про розлади свідомості, самосвідомості та особистості при нервово-психічних захворюваннях.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Вивчення цього курсу передбачає повне, часткове або опосередковане формування відповідних компетентностей ОПП.

Назви змістових модулів, занять та навчальних питань

Змістовий модуль 1. Основи клінічної та патопсихології

Заняття 1. Клінічна психологія як галузь психологічної науки

Заняття 2. Історія розвитку поглядів на психічну патологію та її лікування

Заняття 3. Клінічна психологія: історія та сучасність

Заняття 4. Методи клінічної психології

Заняття 5. Методи клінічного дослідження.

Заняття 6. Клініко-психологічні аспекти пізнавальної діяльності та емоційно-вольової сфери.

Заняття 7. Психологічні дослідження порушень емоційно-вольової сфери

Заняття 8. Основи клінічної психології

Заняття 9. Методи дослідження порушень психічних процесів та станів

Змістовий модуль 2. Психічне здоров'я та патопсихологія.

Заняття 1. Психічне здоров'я та психічна хвороба.

Заняття 2. Класифікації психічних розладів.

Заняття 3. Психічне здоров'я та психічна хвороба.

Заняття 4. Особистість і хвороба.

Заняття 5. Умови формування і клінічні прояви дисгармонійної особистості

Заняття 6. Оцінка фізичного стану, працездатності та якості життя

Заняття 7. Психічне здоров'я та патопсихологія

Заняття 8. Особистість і хвороба.

Змістовий модуль 3. Розлади функціонування пізнавальних процесів та мовлення при нервово-психічних захворюваннях

Заняття 1. Патологія сприйняття.

Заняття 2. Порушення пам'яті та уваги

Заняття 3. Дослідження пам'яті та уваги

Заняття 4. Патологія сприйняття, пам'яті та уваги

Заняття 5. Розлади мислення та мовлення.

Заняття 6. Порушення розумової діяльності

Заняття 7. Дослідження порушень розумової діяльності

Заняття 8. Розлади функціонування пізнавальних процесів та мовлення при нервово-психічних захворюваннях

Заняття 9. Розлади розумової діяльності, мислення та мовлення.

Змістовий модуль 4. Розлади свідомості, самосвідомості та особистості при нервово-психічних захворюваннях

Заняття 1. Порушення емоційно-вольової сфери

Заняття 2. Порушення свідомості та самосвідомості

Заняття 3. Порушення емоційно-вольової сфери та свідомості

Заняття 4. Порушення емоційно-вольової сфери, свідомості та самосвідомості

Заняття 5. Генералізований тривожний розлад і фобії

Заняття 6. Панічні, obsесивно-компульсивні та стресові розлади

Заняття 7. Патопсихологічний аналіз основних розладів особистості

Заняття 8. Розлади свідомості, самосвідомості та особистості при нервово-психічних захворюваннях

Заняття 9. Тривожні, панічні, obsесивно-компульсивні та стресові розлади

Змістовий модуль 5. Патопсихологічні порушення при психічних та соматичних захворюваннях

Заняття 1. Патопсихологічні порушення при ендогенно-органічних психічних хворобах

Заняття 2. Патопсихологія девіантної поведінки

Заняття 3. Діагностика порушень при ендогенно-органічних психічних хворобах

Заняття 4. Патопсихологічні порушення при ендогенно-органічних психічних хворобах та девіантній поведінці

Заняття 5. Психологічні проблеми аномального розвитку

Заняття 6. Психопатологія невротичних та соматоформних розладів

Заняття 7. Психопатологія невротичних та соматоформних розладів

Заняття 8. Патопсихологічні порушення при психічних та соматичних захворюваннях

Заняття 9. Психопатологія невротичних, соматоформних розладів та аномального розвитку

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань курсантів здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань слухачів (курсантів, студентів) в Національній академії Національної гвардії України».

МІЖСЕСІЙНЕ ОЦІНЮВАННЯ (ПОТОЧНА ТА ТЕМАТИЧНА ПЕРЕВІРКА)

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах модулів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи на підґрунті перевірки конспектів.

Завдання для самостійної роботи оформлюються на зворотному боці конспекту, вітається структуровані форми запису (таблиці, блок-схеми тощо). Обсяг повинен бути розумним, багато тексту не гарантує відмінної оцінки. Необхідно обов'язково зазначати джерела, на які спирається відповідь.

Перелік завдань для самостійної підготовки:

Порушення розвитку особистості
 Поняття про деліквентну поведінку.
 Порушення мислення
 Основні форми та прояви порушень поведінки у молоді
 Стрес і стресогенні розлади
 Психологічні кризи. Розлади адаптації
 Невроз нав'язливих станів
 Психогенні розлади
 Дисоціативні (конверсійні) розлади
 Неврастенія
 Тривожний розлад
 Ілюзії. Галюцинації. Псевдогалюцинації
 Психопатії
 Психічні розлади при епілепсії
 Суїцидальна поведінка

Психічні розлади органічного генезу
 Психічні розлади при хворобі Альцгеймера
 Психічні розлади при хворобі Піка

Перелік літератури для читання:

1. Мартинюк І.А. Патопсихологія: Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 208 с.
2. Медична психологія: [Підручник] І.І.С Вітенко. - К: Здоров'я, 2007. - . 208 с
3. Никоненко Ю.П. Клінічна психологія: Навчальний посібник. — Київ : КНТ, 2016. — 369 с.
4. Основи медичної психології [Текст]: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. / Ждан В.М., Скрипніков А.М., Животовська Л.В. та ін. — Полтава: ТОВ «АСМІ», 2014. — 255с.

Допоміжна:

1. Аршава І.Ф. Черненко М.І. Корнієнко В.В. Патопсихологічна діагностика в клініці. Навчальний посібник - Дн., Р ВВ ДНУ, 2006 – 54с
2. Максименко С.Д., Чуприков А.П., Прокопович Є.М., Рожкова І.В., Лобанів С.О. Патопсихологія: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: КММ, 2010. – 208 с.
3. Медична психологія: Підручник / С.Д. Максименко, Я.В.Цехмістер, І.А.Коваль, К.С.Максименко. – К.: Видавничий дім “Слово”, 2014. – 516 с
4. Основи патопсихології: навчально-методичний посібник / укл. Н. А. П'ясецька – Умань.:АЛМІ, 2015 – 232 с
5. Основи психології: Підручник / За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. — 4-те вид., стереотип. — К.: Либідь, 1999. — 632 с.

Наведений список літератури є орієнтовним, джерела доступні в мережі Інтернет. Читати підручники (посібники) цілком не потрібно, вказівки щодо читання будуть даватись викладачем наприкінці лекційних занять.

Загальні критерії оцінок:

Оцінка засвоєння навчаємим отриманих знань і вмінь, визначається шляхом проведення поточного, модульного контролю та екзамену.

Знання курсантів (студентів, слухачів) оцінюються по чотирьох бальній системі. При цьому слід керуватися наступним:

оцінка “відмінно” ставиться, якщо курсант демонструє повні і міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, необхідний рівень умінь і навичок застосування отриманих знань, для вирішення завдань у нестандартних (нових) ситуаціях;

оцінка “добре” ставиться, якщо відповідь в основному відповідає переліченим вище вимогам, але використовується певна допомога викладача в ході застосування знань та умінь у новій ситуації, а також під час залучення інших джерел знань, курсант допускає несуттєві неточності;

оцінка "задовільно" ставиться у тому випадку, коли курсант засвоїв основний теоретичний матеріал, але під час відповіді допускає окремі помилки, що не є перешкодою до подальшого навчання; він вміє в основному застосовувати отримані знання для аналізу і оцінки соціально-політичних подій і процесів, для вирішення стандартних завдань;

оцінка "незадовільно" виставляється у тому випадку, коли курсант фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про предмет навчальної дисципліни та її зміст, виявляє здатність елементарно викласти думку; при репродуктивному відтворенні знань допускає суттєві помилки і не може їх виправити навіть за допомогою викладача.

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ (РУБІЖНИЙ ТА ЗАКЛЮЧНИЙ КОНТРОЛЬ)

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни.

Якщо курсант відсутній з поважної причини, він/вона презентують виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу начальника факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікування).

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

ПОЛІТИКА КУРСУ

- Курс передбачає індивідуальну та групову роботу.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни.
- Якщо курсант відсутній з поважної причини, він/вона презентують виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Під час роботи над проектами не допустимо порушення академічної доброчесності.
- Презентації та виступи мають бути авторськими, оригінальними.